

פרשת מִשְׁפָּטִים התשפ"ד

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות פרק כא פסוק א (פרשת משפטים)

(א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם:

2. מבית עבדים

שמות פרק כא פסוק ב - ו (פרשת משפטים)

(ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובלשבעת יצא לחפשי חנם: (ג) אם-בגפו יבא בגפו יצא אם-בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו: (ד) אם-אדניו יתן-לו אשה וילדה-לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניו והוא יצא בגפו: (ה) ואם-אמר יאמר העבד אהבתי את-אדני את-אשתי ואת-בני לא אצא חפשי: (ו) והגישו אדניו אלה-אלהים והגישו אלה-הדלת או אלה-המזונה ורצע אדניו את-אזנו במרצע ועבדו לעלם:

3. לא-יהנה לך אלהים אחרים על-פני

שמות פרק כ פסוק כ (פרשת יתרו)

(כ) לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם:

שמות פרק כב פסוק יט (פרשת משפטים)

(יט) זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו:

4. לא תשא את-שם-ה' אלהיך לשוא

שמות פרק כב פסוק כז (פרשת משפטים)

אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר:

5. שבת

שמות פרק כג פסוק י - יח (פרשת משפטים)

(י) ושש שנים תזרע את-ארצה ואספת את-תבואתה: (יא) והשביעית תשמיטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל תחת השדה כן-מעשה לכרמך לזיתך: (יב) ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך ובמנוח וינפש בן-אמתך ונהגך: (יג) ובכל אשר-אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על-פיה: (יד) שלש רגלים תחג לי בשנה: (טו) את-חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות באשר צויתך למועד חדש האביב כייבו יצאת ממצרים ולא-יראו פני ריגום: (טז) ותג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה ותג האסף בצאת השנה באספך את-מעשיך מן-השדה: (יז) שלש פעמים בשנה יראה כל-זכורך אל-פני האדון ה': (יח) לא-תזבח על-חמץ דם-זבחי ולא-ילין חלב-חגי עד-בקר:

6. כבוד

שמות פרק כא (פרשת משפטים)

(יב) מכה איש נמת מות יומת: ... (יז) ומקלל אביו ואמו מות יומת: ס

7. לא תרצח

שמות פרק כא פסוק יב (פרשת משפטים)

מכה איש נמת מות יומת:

שמות פרק כא פסוק יח - כד (פרשת משפטים)

(יח) וכי-יריבו אנשים והפה-איש את-רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב: (יט) אם-יקום והתהלך בחיוץ על-משענתו ונגעה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא: ס שני (כ) וכי-יכה איש את-עבדו או את-אמתו בשבט ונמת תחת ידו נקם ינקם: (כא) אף אם-יזים או יזים יעמד לא יקם פני כספו הוא: ס (כב)

וְכִי־יִנָּצוּ אַנְשֵׁים וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וְיִצְאוּ יְלָדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אִסּוּן עָנּוּשׁ יַעֲזֹב כְּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בְּעַל הָאִשָּׁה
וְנָתַן בְּפִלְלִים: (כג) וְאִם־אִסּוּן יִהְיֶה וְנִמְתָּה גַּפְשׁ תַּחַת גַּפְשׁ: (כד) עֵינַי תַּחַת עֵינַי שׁוֹן תַּחַת שׁוֹן יָד תַּחַת יָד רַגְלֵי
תַּחַת רַגְלֵי:

8. לא תנאף

שמות פרק כב פסוק טו - יח (פרשת משפטים)

(טו) וְכִי־יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֲרָשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה מִקֵּד יִמְהַרְנֶה לָּו לְאִשָּׁה: (טז) אִם־מָצָא יְמָאָן אָבִיהָ
לְתַתָּה לָּו בְּסֶף יִשְׁקֹל כְּמִהַר הַבְּתוּלָת: ס (יז) מְכַשְׁפָּה לֹא תִסְקֶיהָ: (יח) כָּל־שָׁכַב עִם־בְּהֵמָה מוֹת יוּמָת: ס

9. לא תגנוב

שמות פרק כא פסוק טז (פרשת משפטים)

(טז) וְגָנַב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת: ס

שמות פרק כא פסוק לז (פרשת משפטים)

(לז) כִּי יִגְנַב־אִישׁ שׁוֹר אוֹ־שֵׁה וּטְבָחָו אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה כֶּבֶד יִשְׁלַם תַּחַת הַשׁוֹר וְאַרְבַּע־צֹאן תַּחַת הַשֵּׂה:

שמות פרק כב פסוק א - ג (פרשת משפטים)

(א) אִם־בִּמְחֻרָת יִמָּצָא הַגָּנוֹב וְהִקָּה וְנָתַן אֵין לָו דָּמִים: (ב) אִם־זָרְחָה הַשֹּׁמֵשׁ עָלָיו דָּמִים לָו שְׁלָם יִשְׁלַם
אִם־אֵין לָו וְנִמְכַר בְּגִבְתוֹ: (ג) אִם־הִמָּצָא תִמָּצָא בְיָדוֹ הַגָּנוֹב מִשׁוֹר עַד־חֲמֹר עַד־שֵׂה חֲמִים שְׁנַיִם יִשְׁלַם:

שמות פרק כב פסוק ו - יא (פרשת משפטים)

(ו) כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ בְסֶף אוֹ־כֹלִים לְשֹׁמֵר וְגָנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמָּצָא הַגָּנוֹב יִשְׁלַם שְׁנַיִם: (ז) אִם־
לֹא יִמָּצָא הַגָּנוֹב וְנִקְרַב בְּעַל־הַבַּיִת אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רַעְהוּ: (ח) עַל־כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע
עַל־שׁוֹר עַל־חֲמֹר עַל־שֵׂה עַל־שְׁלָמָה עַל־כָּל־אֲבֹתָהּ אֲשֶׁר יֵאמַר כִּי־הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְבַר־שְׁנִיחָם
אֲשֶׁר יִרְשִׁיעֵן אֱלֹהִים יִשְׁלַם שְׁנַיִם לְרַעְהוּ: ס (ט) כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ חֲמֹר אוֹ־שׁוֹר אוֹ־שֵׂה וְכָל־בְּהֵמָה
לְשֹׁמֵר וְנָתַן אוֹ־נִשְׁבֵּר אוֹ־נִשְׁבָּה אֵין רָאָה: (י) שְׁבַעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רַעְהוּ
וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם: (יא) וְאִם־גָּנַב יִגְנַב מִעֲמוֹ יִשְׁלַם לְבַעְלָיו:

10. לא־תענה ברעוע עד שקר

שמות פרק כג פסוק א - ג (פרשת משפטים)

(א) לֹא תִשָּׂא שֹׁמֵעַ שְׁוֹא אֶל־תִּשָּׂא גִדְדָה עִם־רִשְׁעָה לְהִית עַד חֲמָס: (ב) לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים לְרַעַת וְלֹא־
תַעֲנֶה עַל־רֹב לְנִטָּת אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת: (ג) וְדָל לֹא תִהְיֶה בְּרִיבוֹ: ס

שמות פרק כג פסוק ו - ח (פרשת משפטים)

(ו) לֹא תִטֵּה מִשְׁפַּט אֲבִינֶךָ בְּרִיבוֹ: (ז) מִדְּבַר־שֹׁמֵר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֶל־תִּהְיֶה כִּי לֹא־אֲצַדִּיק רִשְׁעָה: (ח)
וְשֹׁחַד לֹא תִקַּח כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲנֵר פְּקוּחִים וַיִּסְלַף דְּבַר־צַדִּיקִים:

11. לא תחמד בית רעה

שמות פרק כב פסוק כ - כו (פרשת משפטים)

(כ) וְגַר לֹא־תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כא) כָּל־אֲלֻמָּנָה וְנִתּוּם לֹא תַעֲנֹוּ: (כב)
אִם־עֲנָה תַעֲנֶה אִתּוֹ כִּי אִם־צָעַק יִצְעַק אֵלַי שָׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקָתוֹ: (כג) וְחָרָה אַפִּי וְהִרְגַתִּי אֶתְכֶם בְּחָרִב וְהָיוּ
נְשִׁיכֶם אֲלֻמָּנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתָּמִים: כ (כד) אִם־כָּסַף תִּלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הָעֲנִי עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לָּו כְּנִשְׂאָה לֹא־
תְשִׁימוּן עָלָיו וְגִשְׁף: (כה) אִם־חָבַל תִּחְבֹּל שְׁלֵמַת רַעְךָ עַד־כֹּפֵא הַשֹּׁמֵשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לָּו: (כו) כִּי הוּא כְּסוּתוֹ לְבַדָּה
הוּא שְׁמֵלְתוֹ לַעֲרוֹ בְּמָה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חָנּוּן אָנִי: ס

12. לא־יהנה לך אלהים אחרים על־פני

לֹא־יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל־פְּנֵי: (ד) לֹא־תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לְאֶרֶץ: (ה) לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל מְנַא פֶּקֶד עֲוֹן
אָכַת עַל־כִּנְיָם עַל־שְׁלֵשִׁים וְעַל־רַבְעִים לְשָׁנָאִי:

שמות פרק כג פסוק כ - לג (פרשת משפטים)

(כ) הנה אנכי שלח מלאכי לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל-המקום אשר הכנתי: (כא) השמר מפניו ושמע בקלו אל-תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבך: (כב) כי אם-שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר ואיבתלי את-איבי וצרתי את-צורכי: (כג) כי-ילך מלאכי לפניך והביאך אל-האמרי והחתי והפרזי והכנעני החני והיבوسی והכחזתי: (כד) לא-תשתחוו לאלהיהם ולא תעבדם ולא מעשה כמעשיהם כי הרס תקרסם ושבר תשבר מצבתיהם: (כה) ועבדתם את ה' אלהיכם ובכר את-לחמך ואת-מימך והסרתי מחלה מקרבך: (כו) לא תהנה משפלה ועקרה בארצה את-מספר ימיך אמלא: (כז) את-אימתי אשלח לפניך והמתל את-פלהעם אשר תבא בהם ונתתי את-פלאיבי עליך ערף: (כח) ושלחתי את-הצרעה לפניך וגרשה את-החני את-הכנעני ואת-החתי מלפניך: (כט) לא אגרשנו מפניך בשנה אחת פו-תהנה הארץ שממה ורבה עליה תית השדה: (ל) מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפנה ונחלת את-הארץ: (לא) ושתי את-גבלך מי-סוף ועד-גבול פלשתים וממדבר עד-הנהר פיו אתו בנדכם את ישבי הארץ וגרשתמו מפניך: (לב) לא-תכרת להם ולאליהם ברית: (לג) לא ישובו בארצה פו-יחטיאו אתה לי כי מעבד את-אלהיהם כי-יהנה לה למוקש: פ

ארץ ישראל

13. אנכי

שמות פרק כ פסוק טו - יח (פרשת יתרו)

(טו) וכל-העם ראים את-הקולת ואת-הלפידים ואת קול השפך ואת-ההר עשן וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק: (טז) ויאמרו אל-משה דבר-אתה עמנו ונשמעה ואל-ידבר עמנו אלהים פו-נמות: (יז) ויאמר משה אל-העם אל-תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהנה יראתו על-פניכם לבלתי תחטאו: (יח) ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל-הערפל אשר-שם האלהים: פ

שמות פרק כד פסוק ט - יג (פרשת משפטים)

(ט) ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל: (י) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר: (יא) ואל-אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את-האלהים ויאכלו וישתו: ס (יב) ויאמר ה' אל-משה עלה אלי ההרה ונהי-שם ואתנה לך את-לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם: (יג) ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל-הר האלהים:

שמות פרק כד פסוק טז - יז (פרשת משפטים)

(טז) וישפן כבוד-ה' על-הר סיני ויכסהו הענן וששת ימים ויקרא אל-משה ביום השביעי מתוך הענן: (יז) ומראה כבוד ה' כאש אכלת בראש ההר לעיני בני ישראל:

14. שמות פרק כד פסוק ה - ח (פרשת משפטים)

(ה) וישלח את-נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים: (ו) ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי הדם זרק על-המזבח: (ז) ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר-דבר ה' נעשה ונשמע: (ח) ויקח משה את-הדם ויזרק על-העם ויאמר הנה דם-הברית אשר כרת ה' עמכם על פל-הדברים האלה:

15. שמות פרק ג פסוק יב (פרשת שמות)

ויאמר כי-אתה עמך ונה-לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את-העם ממצרים מעבדיון את-האלהים על ההר הזה:

16. תרגום אונקלוס שמות פרק ג פסוק יב (פרשת שמות)

ואמר ארי יהי מימרי בסעדך ודין לך אתא ארי אנא שלחתך באפקותך ית עמא ממצרים תפלוחון קדם יי על טורא הדין:

17. תרגום המיוחס ליונתן - תורה שמות פרק ג פסוק יב (פרשת שמות)

וַאֲמַר אֲרוֹם יְהִי מִיָּמַרִי בְּסַעֲדָךָ וְדִין לְךָ סִימָנָא דְאַנָּא שְׂדֵרְתָךָ בְּהַנְפִיקְתָּ יַת עֵמָא מִמְצָרִים תְּפַלְחִון קָדָם יְיָ דְתִקְבְּלוֹן יַת אֹרְיִיתִי עַל טְוֹרָא הַדִּין:

18. כתר יונתן שמות פרק ג פסוק יב (פרשת שמות)

ויאמר כי מאמרי בעזרך וזה לך סימן שאנכי שלחתיך בהוציאך את העם מצרים תעבדו לפני יי שתקבלו את תורתני על ההר הזה:

19. אבן עזרא הפירוש הארוך שמות פרק ה פסוק ג (פרשת שמות)

אז אמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ (שמות ה, כא). ומשה השיבו לא נכון לעשות כן בארץ, רק דרך שלשת ימים במדבר ירחקו, וזה המרחק הוא בין מצרים ובין הר סיני להולך בדרך ישר, ושם זבחו, ככתוב תעבדון את האלהים על ההר הזה (שמות ג, יב). ועוד, ויבן משה מזבח תחת ההר (שמות כד, ד), גם המזבח שבנה בחלישת עמלק בהר סיני הוא, כי כתוב ויחנו ברפידים (שמות יז, א) ושם כתוב הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב (שם, ו).

20. אבן עזרא הפירוש הארוך שמות פרק יג פסוק ח (פרשת בא)

ולפי דעתי, אין אחד מהם נכון, כי איך נהפוך דברי אלהים חיים. וטעם הפסוק הפך מחשבתו, כי אין אנו אוכלים מצות בעבור זה, רק פ' בעבור זה, בעבור זאת העבודה שהוא אכילת המצה ולא יאכל חמץ שהוא תחלת המצוות שצוה לנו השם עשה לנו השם אותות עד שהוציאנו ממצרים. והטעם לא הוציאנו ממצרים רק לעבדו, ככתוב בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה (שמות ג, יב), וכתוב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים (במד' טו, מא):

21. אבן עזרא הפירוש הארוך שמות פרק יט פסוק ד (פרשת יתרו)

ואביא אתכם אלי שכבודי ירד בהר הזה, והוא הר הקדוש. והנה אמר משה, תעבדון את האלהים על ההר הזה (שמות ג, יב), והוא נוח קדשך (שמות טו, יג):

22. אבן עזרא הפירוש הארוך שמות פרק כט פסוק מו (פרשת תצוה)

וידעו הטעם אז ידעו כי לא הוצאתי אותם ממצרים רק בעבור שיעשו לי משכן ושכנתי בתוכם, וזהו תעבדון את האלהים על ההר הזה (שמות ג, יב):

23. מושב זקנים שמות פרק כד פסוק יב (פרשת משפטים)

ויאמר ד' אל משה עלה אלי ההרה, כדי לקיים מה שאמר לו הב"ה בחורב (לעיל ג' י"ב) תעבדון את האלהים על ההר הזה, זו המעשה והאמירה אחר עשרת הדברות תחלה למ' יום, וזהו והיה שם, ולא פ' כמה.

24. מושב זקנים ויקרא פרק כג פסוק טו - טז (פרשת אמור)

שבעה שבועות תספור לך. ... וי"מ כי על כן צוה הב"ה למנות נ' יום מפסח ועד עצרת, אמר לו הב"ה למשה לך אמור לישראל לאחר נ' יום שיצאו ממצרים אתן להם תורה על הר סיני. וכן הוא אומר (שמות ג' י"ב) וזה לך האות [וגו'] בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, אמרו לו ישראל משה אימתי, אמר להם לסוף נ' יום, לפי שהיה חביב לישראל קבלת התורה היו מונין יום יום אלו נ' יום עד שקבלו התורה, וכדי להזכירם חבתם צוה הב"ה למנות עולמית. ומכאן קבעו חכמים לספירת העומר בזמן הזה שהרי אין אנו מביאין קרבן ולא עומר אלא שאנו מחשבין [נ'] יום לשמחת תורה, משל לעבד שהיה חבוש בבית האסורים, אמר לו המלך אני מתירך ולסוף נ' יום אתן לך בתי לאשה, והעבד מפני חבת המלך מונה והולך יום יום חמשים יום עד שנושא בת המלך:

25. רמב"ן שמות פרק ג פסוק יב (פרשת שמות)

זאת יראתו של משה רבינו מפרעה ופחדתו מהם. ועל שתייהן ענהו ה', אמר לו אל תירא מפרעה כי אני אהיה עמך להצילך. וזה לך האות אל העם כי אנכי שלחתיך אליהם, כי בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, ומאז יקבלו עבודת השם ללכת אחרי מצותו, וגם בך יאמינו

לעולם, ואחריו ירוצו לכל מקום אשר תצום. והנה נגלית לך בהר הזה בלבת אש, כי כן יהיה בעיני כל העם בעבדכם אותי בהר הזה:

26. רמב"ן שמות פרק יט פסוק א (פרשת יתרו)

בחדש השלישי - היה ראוי שיאמר הכתוב ויסעו מרפידים ויחנו במדבר סיני בחדש השלישי לצאתם מארץ מצרים, כמו שנאמר למעלה (טז א) במדבר סיני, אבל בעבור היות ביאתם במדבר סיני שמחה להם ויום טוב, ומעת צאתם ממצרים נכספים אליו, כי ידעו ששם יקבלו את התורה, כי משה הגיד להם מה שנאמר לו תעבדון את האלהים על ההר הזה (לעיל ג יב), וגם לפרעה אמר נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה לה' אלהינו (שם ה ג), והוא המהלך ממצרים ועד הר סיני, בעבור זה התחיל הפרשה כי בחדש השלישי ביום הזה שהתחיל החדש באו לשם. ואחרי כן חזר לומר כשאר המסעות ויסעו מרפידים:

27. רמב"ן שמות פרק כט פסוק מו (פרשת תצוה)

לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם - על מנת לשכון בתוכם. לשון רש"י. ושמוש הלמ"ד בתנאי כזה איננו נמצא. ויתכן שיאמר וידעו בשכני בתוכם כי אני ה' אלהיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, כי ידעו כבודי ויאמינו שאני הוצאתי אותם מארץ מצרים. והוא כדרך ויהי דוד לכל דרכיו משכיל (ש"א יח יד), כי בוחר אתה לבן ישי (שם כ ל), על אשר מריתם את פי למי מריבה (במדבר כ כד), והדומים להם. אבל רבי אברהם אמר כי לא הוצאתי אותם מארץ מצרים רק בעבור כי אשכון בתוכם, וזהו תעבדון את האלהים על ההר הזה (לעיל ג יב). ויפה פירש. ואם כן יש בענין סוד גדול, כי כפי פשט הדבר השכינה בישראל צורך הדיוט ולא צורך גבוה, אבל הוא כענין שאמר הכתוב ישראל אשר בך אתפאר (ישעיה מט ג), ואמר יהושע ומה תעשה לשמך הגדול (יהושע ז ט), ופסוקים רבים באו כן, אוה למושב לו (תהלים קלב ג), פה אשב כי אויתיה (שם יד), וכתוב והארץ אזכור (ויקרא כו מב):

28. שמות פרק כט פסוק מו (פרשת תצוה)

וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנֵי בְּתוֹכְכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

29. רש"י שמות פרק כט פסוק מו (פרשת תצוה)

לשכני בתוכם - על מנת לשכון אני בתוכם:

30. חזקוני שמות פרק יט פסוק ג (פרשת יתרו)

ומשה עלה ביום שני לחדש שהוא יום שלישי בשבת, ולא מעצמו עלה אלא ע"י שכבר ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר ללמדך שלא עלה אלא ברשות. וי"מ מעצמו עלה לשאול מפי הקדוש ברוך הוא במה יעבדוהו לקיים מה שאמר לו בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה, והקב"ה אמר לו כה תאמר לבית יעקב אם שמוע תשמעו וגו' זאת תהיה עבודתי. ואעפ"כ מצינו במתן תורה ויעלו עולות ויזבחו זבחים וגו'.

31. חזקוני שמות פרק כד פסוק ה (פרשת משפטים)

נערי בני ישראל הם הבחורים כדי לחנכם במצות. ויעלו עלת לקיים מה שנאמר תעבדון את האלהים על ההר הזה.

32. חזקוני שמות פרק כט פסוק מו (פרשת תצוה)

וידעו כי אני ה' אז ידעו כי לא הוצאתי אותם מארץ מצרים רק בעבור שיעשו משכן ושכנתי בתוכם, וזהו תעבדון את האלהים על ההר הזה.

33. שמות פרק יט פסוק ד - ו (פרשת יתרו)

(ד) אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשֶׁר אֶתְכֶם עַל־פְּנֵי נְשָׁרִים וְאָבָא אֶתְכֶם אֵלַי: (ה) וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ: (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מִמְּלַכְתּוֹת פְּהִנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

34. בראשית פרק טו פסוק ט - כא (פרשת לך לך)

(ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי קַתְּהָ לִי עֲגָלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעִז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלֶּשׁ וְתָר וּגְזֵל: (י) וַיִּקְחֶלֶךְ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיִּבְתֵּר אֹתָם בְּתוֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ־בְּתָרוֹ לַקְּרָאת רַעְהוּ וְאֶת־הַצֹּפֵר לֹא בָתָר: (יא) וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל־הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אֲבָרָם: (יב) וַיְהִי הַשְּׁמֶשׁ לְבֹאֹ וּמִרְדְּמָה נִפְלָה עַל־אֲבָרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֹשֶׁקָה גְדֹלָה נִפְלֶת עָלָיו: (יג) וַיֹּאמֶר לְאֲבָרָם יֵלְעַ תִּלְעַ תִּלְעַ כִּי־גָרָו יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאַרְצֵי לֹא לָהֶם וְעַבְדֵּי וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מְאוֹת שָׁנָה: (יד) וְגַם אֶת־הַגֹּזֵי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ יָן אֲנִכִי וְאֶחָרֵי־כֵן יֵצְאוּ בְּרַכְשׁ גָּדוֹל: (טו) וְאִתָּה תִּבְּרָא אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹּר בְּשִׂיבָה טוֹבָה: (טז) וְדוֹר רְבִיעִי יֵשׁוּבוּ הִנֵּה כִי לֹא־שָׁלֵם עֲוֹן הָאֲמֵרִי עַד־הַנְּהָ: (יז) וַיְהִי הַשְּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הִנֵּה וְהִנֵּה תִנּוֹר עָשׂוֹן וְלִפְיֵד אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזֵרִים הָאֵלֶּה: (יח) בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת ה' אֶת־אֲבָרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזֶרַעְךָ נִתְמַל אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִצֹּרִים עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פָּרַת: (יט) אֶת־הַקִּינִי וְאֶת־הַקִּנְיָ וְאֶת הַקְּדֻמָּנִי: (כ) וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרִזִי וְאֶת־הַרְפָּאִים: (כא) וְאֶת־הָאֲמֵרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי: ס

35. בראשית פרק יז פסוק א - יז (פרשת לך לך)

(א) וַיְהִי אֲבָרָם בְּוַתְּשָׁעִים שָׁנָה וַתִּשְׁעַ שָׁנִים וַיֵּרָא ה' אֶל־אֲבָרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שְׁדֵי הַתְּהֵלָה לְפָנַי וְהִנֵּה תָמִים: (ב) וְאִתְּנָה בְרִיתִי בֵינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאֵד מְאֹד: (ג) וַיִּפֹּל אֲבָרָם עַל־פָּנָיו וַיִּזְכֹּר אֹתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: (ד) אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לָאֵב הַמְּזוֹן גּוֹיִם: (ה) וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהִנֵּה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם כִּי אֲבִי־הַמְּזוֹן גּוֹיִם נִתְקִיף: (ו) וְהַפְּרִתִי אֹתָךְ בְּמֵאֵד מְאֹד וַיִּנְתְּתִיךָ לְגּוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ: (ז) וְהַקְּמַלְתִּי אֶת־בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זֶרַעְךָ אֶחָדֶיךָ לְדוֹרְתָם לְבְרִית עוֹלָם לְהִזְוֹת לָךְ לְאֵלֹהִים וְלִזְרַעְךָ אֶחָדֶיךָ: (ח) וַנִּתְמַל לָךְ וְלִזְרַעְךָ אֶחָדֶיךָ אֶת־הָאָרֶץ מִגְּרִיף אֶת כָּל־אָרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזֹת עוֹלָם וְהִנֵּיתִי לָהֶם לְאֵלֹהִים: (ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֲבָרָהֶם וְאִתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אִתָּה וְזֶרַעְךָ אֶחָדֶיךָ לְדוֹרְתָם: (י) זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זֶרַעְךָ אֶחָדֶיךָ הַמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר: (יא) וְנִמְלַתֶם אֶת בְּשׂוֹר עַרְלַתְכֶם וְהִנֵּה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם: (יב) וּבֶן־שָׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדוֹרְתֵיכֶם יְלִיד בְּיֹת וּמִקְנַת־כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־זָכָר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעְךָ הוּא: (יג) הַמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בְּיֹתָ וּמִקְנַת כֶּסֶף וְהִנֵּיתָ בְּרִיתִי בְּבִשְׂרֹכְכֶם לְבְרִית עוֹלָם: (יד) וְעָרְלוּ זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשׂוֹר עַרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַגִּנְפֹשׁ הַהוּא מֵעַמִּיָּה אֶת־בְּרִיתִי הַפָּר: ס

36. שמות פרק כב פסוק ל (פרשת משפטים)

וְאֲנִשֵּׁי־קָדָשׁ תִּהְיוּ לִי וּבְשׂוֹר בְּשָׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְלֵבַב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ: ס

37. שמות פרק כג פסוק יט (פרשת משפטים)

(יט) רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשַׁל גְּזֵי בַחֲלָב אִמּוֹ: פ